

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.074/2005/3.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kábelszat-Balatonfüred Kft. (Balatonfüred) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2005. évi január hó 20. napján kelt 7.K.33.042/2004/3. számú ítélete ellen a felperes által 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2005. évi november hó 9. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az illetékhivatal külön felhívására fizessen meg az államnak 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az irányadó tényállás szerint a felperes 2003. január 1-jén és április 1-jén Balatonfüred, Tihany, Aszófő, és Pécsely településeken a kábeltelevíziós szolgáltatási díjait megemelte.

Az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított annak megállapítására, hogy a felperes díjemeléseivel megsértette-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. §-ának a) pontjában szabályozott gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmát. A vizsgálat eredményeként a 2003. december 9. napján kelt Vj-93/2003/16. számú határozatában megállapította, hogy a

felperes kábeltelevíziós szolgáltatása havi előfizetési díjainak 2003. évi emelésekor gazdasági erőfölényével visszaélt, amely miatt kötelezte 2.000.000 Ft bírság megfizetésére.

Indokolása szerint a kábeltelevíziós szolgáltatásnak a vizsgált településeken az egyéb műsorvételi lehetőségek (tető-, vagy szobaantenna, műholdvevő, UPC Direct, illetve ezek bármilyen kombinációja) - a felhasználási cél azonossága ellenére - nem ésszerű helyettesítői, mert:

- a tető-(szoba) antenna csak minimális programválasztékot képes biztosítani a kábeltelevíziós szolgáltatáshoz képest,

- a UPC Direct a tetőantennával történő kombináció esetén képes ugyan a kábeltelevíziós szolgáltatással azonos programválasztékot biztosítani, annak havi előfizetési díja azonban egyrészt lényegesen magasabb mint a kábeltelevíziós szolgáltatásé, másrészt valamennyi, a háztartásban üzemeltetett készülék után fizetni kell,

- a műholdvevők és a tetőantenna kombinációja egyrészt nem képes biztosítani a kábeltelevízió által nyújtott teljes műsorválasztékot (kódolt műsorok), másrészt az azt megközelítő programválaszték is csak bonyolult technikai megoldások és jelentős egyszeri beruházási költség mellett valósítható meg.

Az alperes ésszerű helyettesítő áru hiányában érintett árupiacnak a kábeltelevíziós szolgáltatást, földrajzi piacnak pedig a felperes szolgáltatási területét minősítette, megállapítva, hogy e piacokon nincs jelen másik kábeltelevíziós vállalkozás, amely képes lenne érdemben befolyást gyakorolni a felperes piaci magatartására. Mindezek alapján az alperes szerint a felperes a vizsgált időszakban a földrajzi piacon gazdasági erőfölényes helyzetben volt.

Az alperes határozata V. pontjában, a szolgáltatási díjak megítélésének általános szempontjai között rögzítette, hogy mit tekint gazdaságilag indokolt költségnek, műsorköltségnek, korrigált nettó díjnak, befektetés arányos nyereségnek, normatív nyereségnek, azokat milyen számítási módszerrel határozta meg, és értékelte az átlagos díjmelés és az előző évi infláció kapcsolatát.

Kifejtette, hogy a Tpvt. alkalmazásában a tisztességtelenül megállapított eladási ár (díj) a túlzottan magas eladási árat jelenti, kialakult gyakorlata szerint pedig valamely árat akkor minősít túlzottan magasnak, ha az meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei

és a befektetéssel arányban álló hozam a (továbbiakban: normatív nyereség) összegét. Az ár akkor túlzottan magas tehát, ha az abban foglalt nyereség meghaladj a normatív értéket.

Az alperes megállapította, hogy a 2003. évi januári és áprilisi díjemelések révén a felperes átlagos korrigált nettó díjai 2003. év egészét tekintve átlagosan 14,6%-kal növekedtek a 2002. évi szinthez képest, amely emelés meghaladta a 2002. évi infláció (5,3%) mértékét, azaz a felperes előfizetési díjai túlzottan magasak, és mivel a 2002. év végi 35,4%-os eszközarányos üzemi eredménye meghaladta a normatív nyereség mértékét, az előfizetési díjait tisztességtelenül állapította meg.

Álláspontja szerint nem önmagában a magas nyereség, hanem a magas nyereséget tartalmazó díjak további túlzott emeléséből származó nyereségnövekedés sérti a Tpv. 21.§-ának a) pontjában meghatározott „tilos gazdasági erőfölénnyel visszaélve tisztességtelenül eladási árakat megállapítani" tilalmat. A felperes 2003. évi díj emelése a vállalkozás egészét tekintve e jogszabályhelybe ütközőnek minősülnek azért, hogy anélkül emelte költségei gazdaságilag indokolt növekedésénél nagyobb mértékben előfizetési díjait, hogy a díjait megalapozó számadásokat elkészítette volna.

Az alperes a díjak megalapozatlan emelésével elkövetett jogsértés okán a Tpv. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján bírság szankciót alkalmazott a felperessel szemben, a bírság összegének megállapításánál súlyosbító és enyhítő körülményeket mérlegelve. A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapításával, hogy az érintett piacon nincs gazdasági erőfölényben a határozat megváltoztatását és a bírság törlését, míg másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezésével az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

Vitatta, hogy gazdasági erőfölényben lenne a településeken. Kifejtette, hogy az általa szolgáltatott áru nem a konkrét tartalommal bíró műsorszolgáltatás (műsorcsomag), hanem a műsorjel szolgáltatás, amelyet - egyet értve az alperessel - nem helyettesít a tetőszoba) antenna, és a UPC Direct szolgáltatása. A műholdvevő azonban a kábeltelevíziós szolgáltatás ésszerű helyettesítő áruja, mivel egyszeri, nagyobb összegű beruházást igényel, és használatával a fogyasztónak további költsége nincs, a vételi lehetőség kapcsán pedig nem lehet ugyanazokat a műsorokat megkövetelni, elegendő a minőségben és szolgáltatásban hasonló jellegű és értékű, részben eltérő csatornaválaszték. Mivel az ésszerű alternatíva (műholdvevő) választási lehetősége a fogyasztók részére fennállt, az érintett piacon nem volt gazdasági erőfölényben.

Vitatta továbbá azt a határozati megállapítást is, hogy az (esetleges) gazdasági erőfölényes helyzetével visszaélt (volna), ugyanis az alperes által pontosan meg nem határozott normatív nyereség túllépésére álláspontja szerint marasztalás jogszerűen nem alapozható. A hatóság a befektetés hozamát nem határozta meg, a befektetési kockázat mértékét nem igazolta, az egyoldalúan értelmezett fogalmak és nem igazolt mértékek is csak annak megállapítását eredményezték, hogy „nem zárható ki” az előfizetési díjak tisztességtelen megállapítása. Az alperesnek vizsgálnia kellett volna pénzügyi-gazdasági helyzetét, környezetét nemcsak a gazdasági erőfölénnyel való esetleges visszaélés, hanem a bírság kiszabásának indokoltsága és mértéke körében is.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartásával a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának /1/ bekezdése alapján elutasította. Indokolása szerint a felhasználási cél, a műsorválaszték, a teljesítés feltételei, az ár és költségek értékelése alapján azt állapította meg, hogy a műholdvevő (parabola antenna) rendszerek oly mértékben korlátozottan képesek a felperesi szolgáltatás helyettesítésére, hogy választható alternatívát a szolgáltatási terület állandó lakos fogyasztói számára nem jelentenek. A legismertebb, legjellemzőbb műholdas adók külön-külön nem képesek ugyanazt a választékot biztosítani egyrészt az eltérő műsorok, másrészt a nézettebb adók kódoltsága folytán, ezért több műholdas adó és tetőantenna kombinációja tudja csak helyettesíteni a kábelszolgáltatást. Az elsőfokú bíróság az alperesi vizsgálat reprezentativitását és megállapításait a műsorválasztékra valóan fogadta el, mivel felperes sem a közigazgatási eljárás során, sem a Pp. 164.§-ának /1/ bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettsége ellenére a perben nem jelölte meg azokat a műholdas adókat, amelyek saját szolgáltatásához hasonló programválasztékot biztosítanak kódolatlanul. A műholdvevő illetve felperes szolgáltatása között alapvető különbség az is, hogy a karbantartás, javítás a parabola antenna esetén a fogyasztót terheli, az egyéni dekoderek, beltéri egységek beszerzései, beállításai mind bonyolult szakértelmet, szervezést igényelnek, amelyek lényegesen befolyásolják a fogyasztót döntésénél. Az egyszeri beruházási költség megtérülési idejét meghosszabbítja az, hogy több műholdas adó és tetőantenna kombinációjának igénybevételére van szükség, nem egyetlen műholdas szolgáltatás megrendelésére. A hosszú távon és években mérhető megtérülés ténye oly mértékben változtatja meg a helyettesítési viszonyokat, hogy a két termék egymás helyettesítőjének nem tekinthető. Az anyagilag kevésbé erős egzisztenciális

viszonyok között élők döntését pedig befolyásolja az a körülmény is, hogy nem részletekben kell fizetniük, hanem egyszeri beruházást kell megvalósítaniuk. Összességében az elsőfokú bíróság egyet értett az alperes azon megállapításával, hogy a felperes gazdasági erőfölénye szolgáltatási területén a televízióműsorok jelszolgáltatásában fennállt.

Annak vizsgálata során, hogy felperes a gazdasági erőfölényével visszaélt-e avagy sem, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint helyesen járt el az alperes akkor, amikor a törvényi szabályozás tisztességtelen árfogalmát a közgazdasági fogalmakkal tovább konkretizálta és az általános mércét az egyedi ügyre alkalmazta. A hatóság logikailag ellentmondásmentesen és helyesen fejtette ki, hogy a nyereség magas mértékéből nem következik az árak túlzott volta, ha az a hatékonyság növekedésére vezethető vissza. Tisztességtelen az ár akkor lehet, ha önmagában az áremelés következménye a normatív nyereség feletti haszon. A felperes e körben semmilyen bizonyítást sem a közigazgatási eljárás során, sem a bíróság előtt nem indítványozott, konkrét és meggyőző ellentétes kalkulációt nem terjesztett elő. Nem állított olyan tényt és nem nyújtott be olyan kimutatást, amelyből megállapítható lenne, hogy normatív nyeresége alatta maradna az eszközarányos nyereségének, ennek hiányában további áremelése mindenképpen indokolatlanok, és ekképp a kialakított árai eltúlzottak és tisztességtelenek.

A felperes keresetében a bíróságot konkrétan nem vitatta, de az elsőfokú bíróság azt is megvizsgálta és mindenben okszerűnek, helyesnek találta.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával kereseti kérelme teljesítését kérte. Lényegében megismételte és fenntartotta kereseti kérelmében foglaltakat sérelmezve, hogy a hatályon kívül helyezésre irányuló kereseti kérelméről az elsőfokú bíróság nem döntött, továbbá téves azon ítéleti megállapítása, hogy a bíróságra vonatkozó határozati rendelkezést konkrétan nem vitatta. A másodfokú tárgyaláson kifejtette, hogy a hatóság matematikai levezetéseit, eszközarányos nyeresége és az infláció mértékét nem vitatja, azonban álláspontja szerint nem terheli bizonyítási kötelezettség, ezért nem indítványozott szakértői bizonyítást sem, mert a határozat a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés körében általános meghatározásokon és feltételezéseken alapult, társaságára és a vizsgált kérdésre egyénisítve nem lett.

Az alperes érdemi ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott, jogi okfejtéseivel a másodfokú bíróság mindenben egyetértett. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelően valamennyi körülményt mérlegelve hozta meg döntését,

amelyet megfelelő módon indokolt is. A felperes fellebbezésében olyan indokot felhozni nem tudott, amely az ítélet megváltoztatását megalapozná, olyan új tény, vagy körülményt nem jelölt meg, amely fellebbezése kedvező elbírálását eredményezhetné.

A fentiek folytán a másodfokú bíróság a Pp. 254.§-ának /3/ bekezdése értelmében lényegében helyes indokai alapján hagyta helyben az elsőfokú bíróság fellebbezéssel érintett ítéletét.

A fellebbezésben foglaltakra utalással mutat rá a Fővárosi Ítéletábrla, hogy a Pp. 164.§-ának /1/ bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A felperes a perben sem eljárás jogi, sem anyagi jogi jogsértést nem igazolt, nem bizonyított a hatóság részéről, ezért az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem keretei között helytállóan állapította meg a határozat jogszerű voltát. A másodfokú bíróság egyet értett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes bizonyította és részletesen indokolta azon helytálló megállapítását, hogy az érintett piacon a vizsgált időszakban felperes gazdasági erőfölényben volt.

A Fővárosi Ítéletábrla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban is, hogy a határozatnak a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés kérdését tárgyaló részére vonatkozó kereseti kérelmét a felperes a Pp. 164.§-ának /1/ bekezdésében foglaltak ellenére semmivel nem bizonyította, ezért keresete igazolatlan féli előadás maradt. A felperesnek minden egyes általa vitatott hatósági fogalom meghatározásról, elemzési módról és eredményről ki kellett volna munkálnia, hogy az miért helytelen, mi a helyes definíció, módszer és miért, bizonyítania kellett volna állításai és azok eredménye helytállóságát, összevetve a határozatban foglaltakkal. Közigazgatási perben a bíróság a keresetnek köttön, annak keretei között a határozat jogszerűségét vizsgálja, ezért nem elégséges a keresetben a felperesnek csak vitatnia valamit, azt bizonyítania kell, hogy az általa előadottak okán jogsértő és miért a felülvizsgálni kért határozat. A felperes ezt elmulasztotta.

A Pp. XX. fejezetének speciálisan szabályai alapján a közigazgatási per tárgya a határozat felülvizsgálata, ezt kéri a felperes keresetében a bíróságtól. A per és az abban folytatott bizonyítási eljárás eredménye a bíróság döntése, amely a Pp. 339.§-ának /1/ bekezdése alapján lehet a kereset elutasítása, a határozat megváltoztatása, vagy annak hatályon kívül helyezése: Az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt minden egyes kérdésben felülvizsgálta az alperes határozatát, döntenie a kereseti kérelemről kellett, és arról határozott is: megállapította egyrészt, hogy az alperes határozata jogszerű a felperes gazdasági erőfölényes helyzetére vonatkozó részében, másrészt, hogy a felperes nem bizonyította azt, miszerint a határozat a gazdasági erőfölénnyel visszaélés kérdésében jogszerűtlen lenne,

harmadrészt értékelte a szankciót is. Nem alapos tehát a fellebbezés azon része, hogy az elsőfokú bíróság nem minden keresetről döntött.

A felperes által hivatkozott, a határozat 36. és 37. pontjaiban található „nem zárható ki” megfogalmazás mikénti értelmezése kapcsán a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy az alperes a 36. pontbeli megállapítását a 23/b. alpontra, a 37. pontban levont következtetését pedig a határozat 23/c. alpontjára alapította. A 23/b. alpontjában azt tárgyalta a hatóság, hogy mely esetben nem túlzottan magas a megemelt díj (ha a korrigált nettó díj előző évhez képesti növekedése nem haladja meg az előző évi infláció mértékét). Az alperes szerint: ha a felperes díjmelése a 23/b. alpont szerinti lett volna, akkor kizárt lett volna, hogy az túlzottan magas lenne, miután azonban a felperes díjmelése nem felelt meg a 23/b. alpont feltételeinek (a korrigált nettó díjak 14,6%-os emelkedése meghaladta a 2002. évi infláció 5,5%-os mértékét), ezért az előfizetési díjai túlzottan magasnak minősültek.

A 23/c. alpontban azt értékelte a kartóság, hogy az inflációt meghaladó átlagos díjmelés esetén mikor nem tekinthető túlzottan magasnak a díj (ha nem alakul ki normatív mértéket meghaladó nyereség), illetve mely esetben tekinthető túlzottan magasnak a díj (ha kialakul normatív mértéket meghaladó nyereség). Az alperes álláspontja szerint, ha a felperes díjmelése következtében nem alakult volna ki normatívát meghaladó nyereség, akkor kizárt lett volna, hogy a díjait tisztességtelenül állapította meg. Miután azonban a felperes 2002. évvégi 35,4%-os eszközarányos üzemi eredménye meghaladta a normatív nyereség mértékét, az előfizetési díjait tisztességtelenül állapította meg.

Az alperes a másodfokú eljárásban perköltséget nem igényelt, ezért annak megfizetéséről a másodfokú bíróságnak határoznia nem kellett. A pervesztes felperes a 6/1986.(VI.26.) IM számú rendelet 13.§-ának /2/ bekezdése alapján köteles viselni a feljegyzett fellebbezési illetéket.

Budapest, 2005. évi november hó 9. napján